

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Szegedi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Szegeden, 2009. március 24. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

V É G Z É S T :

Az orgazdaság büntette és más bűncselekmények miatt az I.r. vádlott **és társai** ellen indított büntetőügyben a **Békés Megyei Bíróság** mint másodfokú bíróság 2008. évi december hó 11. napján kihirdetett **1.Bf.287/2008/10.** számú **ítéletének a VI.r. vádlottra vonatkozó részét helyben hagyja.**

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A Békéscsabai Városi Bíróság a 2008. május 21. napján meghozott 11.B.127/2007/126. számú ítéletével a VI.r. vádlottat az ellene 3 rb. magánokirat-hamisítás vétsége miatt [Btk. 276. §] emelt vád alól felmentette.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének megállapítása és intézkedés alkalmazása érdekében.

A Békés Megyei Főügyészség Bf.1458/2007/7. számú átiratában a VI.r. vádlott vonatkozásában megalapozatlanság okából az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta. Az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak azért találta, mert a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 351. § (2) bekezdés c) és d) pontja].

A Békés Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a 2008. december 11. napján meghozott 1.Bf.287/2008/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét többek között a VI.r. vádlott vonatkozásában is megváltoztatta akként, hogy a vádlottat

bűnösnek mondta ki 3 rb. magánokirat-hamisítás vétségében [Btk. 276. §] és ezért egységes intézkedésül egy évi időtartamra próbára bocsátotta.

A másodfokú ítélet ellen a VI.r. vádlott és védője jelentettek be fellebbezést, egyezően a vádlott felmentése érdekében arra figyelemmel, hogy a másodfokú bíróság a helyes tényállásból helytelen következtetést vont le, és így a jogszabályt nem megfelelően alkalmazta.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.5/2009. számú átiratában a harmadfokú eljárásban ki nem küszöbölhető relatív eljárási szabálysértés miatti megalapozatlanság okából [Be. 388. § (2) bekezdés és Be. 399. § (5) bekezdés] az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor az elsőfokú bíróság által hiányosan megállapított és ezért megalapozatlan tényállástól eltérő tényállást állapított meg, mivel erre a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak akkor van lehetőség, ha a vádlott felmentésének (részbeni felmentésének) vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. Így a másodfokú bíróságnak nem volt törvényes lehetősége arra, hogy a megalapozatlansági ok kiküszöbölésével az első fokú ítélet megváltoztatásával a felmentett vádlott bűnösségét megállapítsa, hanem akkor járt volna el helyesen, ha az első fokú ítéletet a Be. 376. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A védő fellebbezését írásban indokolta, mely szerint a másodfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból azért vont le helytelen jogi következtetést, illetve nem értelmezte és alkalmazta a jogszabályokat megfelelően, mert kizárólag az I.r. vádlott és a **(gazdasági társaság megnevezése)** képviseletében eljáró VI.r. vádlott között kötött adásvételi szerződéseket vizsgálta és nem a tényleges jogügyletet. A tényleges jogügylet pedig az volt, hogy a VI.r. vádlott az ukrán ügyfél megbízása alapján közvetítői tevékenységet látott el az I.r. vádlott és az ukrán ügyfél között, melynek alapján két adásvételi jogviszony keletkezett. A közvetítői tevékenység által a VI.r. vádlott a Ptk. 507. §-a szerinti klasszikus bizományosként járt el. E jogszabályhely szerint ugyanis a bizományos díjazás ellenében köteles is a megbízó javára, saját nevében adásvételi szerződést kötni. Mindezek miatt álláspontja szerint az adott esetre tévesen értelmezte a másodfokú bíróság az adásvételi szerződéseket azért valótnak tartalmúaknak, mert azok tárgyán a VI.r. vádlott által képviselt Kft. nem szerzett tulajdonjogot és mert nem fizetett vételárat. Tényleges átadás valóban nem történt, de mivel lehetővé vált, hogy az I.r. vádlott és a

Bhar.I.25/2009/3.

VI.r. vádlott által az adásvételi szerződések aláírását követően a szerződések tárgyát képező gépeket az ukrán ügyfél mint megbízó átvegye, és általa a vételár is kifizetésre került, ezáltal az adásvételi szerződésre a törvényben előírt kötelezettségét az eladó és a vevő is teljesítette. Mint az eddigi eljárások során ez esetben is hivatkozott még a védő arra, hogy a VI.r. vádlott azért folytatta az utóbbi időben azt a gyakorlatot, hogy a tartalmilag közvetítői tevékenységet két adásvételi szerződéssel bonyolította le, hogy az adójogszabályok megváltozása miatt ne terhelje tevékenységét az általános forgalmi adó.

A harmadfokon eljáró ítélőtábla a másodfellebbezéseket nem ítélte alaposnak, az ügyészi indítványt sem osztotta, a védő álláspontját viszont részben helytállónak találta.

A harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást felülbírált abból a szempontból, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság sem az első, sem a másodfokú eljárásban az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést nem észlelt. Az első- és másodfokú bíróság által megállapított tényállást a harmadfokú bíróság a Be. 388. § (2) bekezdésére figyelemmel az iratok alapján és figyelembe véve a vádlott személyi körülményeire vonatkozó nyilatkozatát is, az alábbiak szerint kiegészítette, illetőleg helyesbítette:

A VI.r. vádlott havi nyugdíjának összege 140.000.- forint, a felesége is nyugdíjas, havi nyugdíja 90.000.- forint.

Az első fokú ítélet 15. oldalának 4. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a 2005. december 20. napi keltezésű, valótlan tartalmú adásvételi szerződést is felhasználásra a VI.r. vádlott juttatta el (név)-nek.

A VI.r. vádlott által a **(gazdasági társaság megnevezése)** ügyvezetőjeként az I.r. vádlottól megvásárolt gépeket a VI.r. vádlott eladta az ukrán ügyfélnek.

Az első fokú ítélet IV./ pontjában a 15. oldal 8. bekezdésében leírtakról a harmadfokú bíróság megállapítja, hogy a tényállás II./ pontjához tartoznak.

A harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet 3. oldal 2. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a december 20. napján keltezett, valótlan tartalmú adásvételi szerződés alapján és

tartalmának feltüntetésével is állította ki **(vámügyintéző neve)** vámügyintéző az ott felsorolt okiratokat.

Egyebekben az ítéleti tényállás megalapozott, ezért a harmadfokú eljárásban a fenti kiegészítésekkel és helyesbítésekkel irányadó volt.

A harmadfokú bíróság nem osztotta az ügyész álláspontját, mely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállásától eltérő tényállást állapított meg és a VI.r. vádlott bűnösségét ennek alapján állapította meg. Azt ugyanis az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása is tartalmazza, hogy mindhárom adásvételi szerződés valótlan tartalmú volt és miben, továbbá, hogy ezen valótlan tartalmú szerződések felhasználásra kerültek akként, hogy azokat a VI.r. vádlott eljuttatta a Kft-je vámügyintézőjének, **(vámügyintéző neve)**-nek, aki ezek alapján és tartalmuk feltüntetésével állította ki az adásvételi szerződések tárgyát képező gépekről a nemzetközi fuvarleveleket, melyek segítségével vált lehetővé a gépek Ukrajnába szállítása. A másodfokú bíróság ezt a tényállást egyrészt azzal egészítette ki, hogy pontosította, a valótlan tartalmú adásvételi szerződések alapján a nemzetközi fuvarleveleken kívül milyen okiratok kerültek még kiállításra, másrészt pedig rögzítette, hogy a VI.r. vádlott tudta azt, hogy **(vámügyintéző neve)** által kiállított okiratokon az adásvételi szerződések valótlan adatai kerülnek feltüntetésre. A harmadfokú bíróság álláspontja szerint ezáltal a másodfokú bíróság részéről nem került sor az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, hiszen csak az egyébként tényként megállapított felhasználást töltötte ki további tartalommal, valamint a vádlott tudattartalmát vette a tényállásba, holott az nem a tényállás része. Mindezekből következik, hogy a másodfokú bíróság a tényállást csupán kiegészítette, de eltérő tényállást nem állapított meg. Az így kiegészített tényállásból vont le az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést, mely által az ügyészi állásponttal szemben eljárási szabálysértés nem történt, hiszen a Be. 352. § (2) bekezdése minden megszorítás nélkül teszi lehetővé, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az így kiegészített tényállás alapján bírálja felül.

A megalapozott tényállásból a másodfokú bíróság helyesen következtetett a VI.r. vádlott bűnösségére, de az ezt megalapozó álláspontját a harmadfokú bíróság nem osztotta. Tévesen hivatkozott a másodfokú bíróság arra és tévesen tulajdonította az elsőfokú bíróság által levont következtetésnek is azt, hogy az I.r. vádlott és a VI.r. vádlott által képviselt **(gazdasági társaság megnevezése)** között létrejött adásvételi szerződések színlelték voltak azért, mert a VI.r. vádlott lényegében közvetítői tevékenységet látott el és ténylegesen adásvétel nem jött létre.

Bhar.I.25/2009/3.

A VI.r. vádlott közvetítői megbízását az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása egyértelműen tartalmazza akként, hogy egy korábbi ukrán ügyfele, **(ügyfél neve)**

megkereste 2005. év vége felé, hogy segédkezzen bizonyos általa már kiválasztott és az I.r. vádlottól megvásárolandó gépek Ukrajnába exportálásában (első fokú ítélet 14. oldal IV./ pont 3. bekezdése). Ez polgári jogi értelemben valóban megfelel a védő által is hivatkozott, a Ptk. 507. §-a szerinti bizományosi megbízásnak. Ezért az ez alapján kötött adásvételi szerződések semmiképpen nem voltak színlelték. A szerződés színlelt volta ugyanis csak akkor állapítható meg, ha a felek egyáltalán nem kívánnak szerződést kötni vagy, ha a felek szándéka kölcsönösen más tartalmú szerződés megkötésére irányul, mint amit kötnek, a kívül világ számára azonban azt a látszatot keltik, hogy az okiratban foglalt tartalommal jött közöttük létre megállapodás. A jelen esetben viszont teljesen helyénvaló volt, hogy az ukrán ügyfél megbízása alapján a VI.r. vádlott a gépeket először megvásárolta az I.r. vádlottól és utána az ukrán ügyfélnek eladta. Ugyanakkor, mivel az adásvételi szerződések megkötésére a bizományosi megbízás teljesítése érdekében volt szükség és a megbízás arra vonatkozott, hogy a gépek az I.r. vádlottól a VI.r. vádlott közreműködésével az ukrán ügyfélhez kerüljenek, a kérdéses adásvételi szerződések érvényéhez arra sem volt szükség, hogy a VI.r. vádlott által képviselt **(gazdasági társaság megnevezése)** a gépeket birtokba vegye, tulajdonát megszerezze, illetve a vételárat kifizesse, mint ahogyan erre a másodfokú bíróság utalt. Az adásvételi szerződések megkötésének ugyanis nem ez, hanem az volt a célja, hogy a gépek az I.r. vádlottól a VI.r. vádlott által képviselt **(gazdasági társaság megnevezése)** közvetítésével az ukrán ügyfélhez kerüljenek. A kérdéses adásvételi szerződések tehát a felek szándékát illetően nem voltak valótlank, illetve színlelték.

Azonban ha a szerződéseket, mint okiratokat vizsgáljuk megállapítható, hogy az azokban feltüntetett gépek típusa és egyéb adatai, valamint a szerződéskötések helye és ideje nem tükrözik hűen az ügyletek tényeit, mint okiratoknak, tartalmuknak ez a része nyilvánvalóan valótlank. A szerződés érvényessége polgári jogi fogalom, azt jelenti, hogy a szerződés megfelel az érvényesség polgári jogban meghatározott feltételeinek. A polgári jog viszont a szerződés létrejötte körében különbséget tesz lényeges és lényegtelen feltételek között. A Ptk. 205. § (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejöttéhez elegendő a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása. A szerződés érvényességének nem feltétele, hogy a tartalmának egésze megfeleljen a valóságnak, érvényes lehet akkor is, ha az érvényesség szempontjából közömbös része valótlank. Ilyen közömbös, lényegtelen feltétel az is, ha az ügyletkötés helye, illetve a szerződés keletkezése eltér a valóságtól. Ezen feltételek csak akkor lennének lényegesek, ha bármelyik fél lényegesnek minősítette volna. Ilyen viszont nem történt. Ezért attól, hogy ezek valótlank, még polgári jogi szempontból a szerződés érvényes, létrejötte megállapítható (BH 1998.349.).

Attól függetlenül viszont, hogy a szerződéskötések helye és a szerződések keletkezése a polgári jogi érvényesség szempontjából közömbös, más jogviszonyban ezek bizonyító

tények lehetnek. Így pl. amikor a szerződésen, mint okiraton feltüntetett keltezésnek valamilyen határidő számítása szempontjából van jelentősége (BH 1999.56.), vagy eltulajdonított dologra vonatkozóan kötnek adásvételi szerződést és az eltulajdonítás helyének és idejének bizonyításához a szerződés adataira is szükség van. Éppen ezért is más a büntetőjogi megítélése annak, ha egy szerződésben, mint a jelen esetben is, a megkötés helye és a keltezés valótlan, mely adatok valótlanúsága a VI.r. vádlott előtt is egyértelmű volt. A bűncselekmény megállapíthatósága nem függ attól, hogy a szerződés a polgári jogi érvényesség követelményeinek egyébként megfelel (BH 2006.142.). Egyértelmű a bírói gyakorlat abban, hogy a magánokirat-hamisítás vétsége akkor is megvalósul, ha csak részben valótlan tartalmú magánokirat kerül felhasználásra. Ezért a törvénynek megfelelően járt el a másodfokú bíróság, amikor a VI.r. vádlott bűnösségét 3 rb. magánokirat-hamisítás vétségében megállapította.

Kétségtelen, hogy a kérdéses adásvételi szerződések tárgyát képező gépek típusa és egyéb adatai a szerződések lényeges feltételei voltak és a szerződések ezeket is valótlanul tartalmazták. Rögzítésükre úgy került sor, hogy ezen adatokat az I.r. vádlott diktálta, a VI.r. vádlott pedig a szerződésekben úgy rögzítette, hogy valóságukról nem győződött meg. Az ilyen típusú gépekről való ismeretei alapján ugyan felmerülhetett benne kétség az adatokat illetően, de könnyelműen bízott abban, hogy azok valósak. Ezért a harmadfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Abban, hogy a gépek típusa és egyéb adatai az adásvételi szerződésekben valótlanok voltak, a VI.r. vádlottnak csak a gondatlansága állapítható meg, és mivel a magánokirat-hamisítás vétségének gondatlan alakzata nincs, a cselekmény e részében a büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság helyesen vette számba a vádlott javára és terhére figyelembe vehető körülményeket.

A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság által alkalmazott joghátrányt helyesnek találta. A büntetlen előéletű vádlottal szemben, amely mellett az életkorának is nagy jelentősége van, a büntetés célja kiszabásának próbaidőre elhalasztásával, próbára bocsátással is elérhető. Az intézkedések közül a próbára

Bhar.I.25/2009/3.

bocsátást a harmadfokú bíróság is azért tartotta szükségesnek, mert az utóbbi időben a lopott járművek külföldre szállítása nagymértékben elszaporodott, ami miatt az ilyen területen dolgozóktól, így a vádlottól is, nagyobb körütekintés várható el. Ez az intézkedés alkalmas arra, hogy vádlottat és másokat a jövőben is ilyen és hasonló bűncselekmények elkövetésétől visszatartson.

A kifejtettekre figyelemmel a Békés Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Szeged, 2009. március 24.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke

Dr. Nikula Valéria s.k.
a tanács tagja, előadó

Sefta Márta dr. s.k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bhar.I.25/2009/3. számú végzése és a Békés Megyei Bíróság 1.Bf.287/2008/10. számú ítéletének a VI.r. vádlottra vonatkozó része a jelen végzés folytán a mai napon jogerős.

Szeged, 2009. március 24.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke